

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ TRIBUNÁLU (prvního senátu)

20. listopadu 2017*

„Žaloba na neplatnost – Zastoupení advokátem, který nemá postavení třetí osoby – Nepřípustnost“

Ve věci T-702/15,

BikeWorld GmbH, se sídlem v Sankt Ingbert (Německo), zastoupená J. Jovym, advokátem,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené L. Flynnem, B. Stromskym a T. Maxian Ruschem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh podaný na základě článku 263 SFEU a znějící na částečné zrušení rozhodnutí Komise (EU) 2016/151 ze dne 1. října 2014 o státní podpoře Německa SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) ve prospěch závodní dráhy Nürburgring (Úř. věst. 2016, L 34, s. 1),

TRIBUNÁL (první senát),

ve složení I. Pelikánová, předsedkyně, V. Valančius a U. Öberg (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: E. Coulon,

vydává toto

Usnesení

Skutečnosti předcházející sporu

- 1 Nürburgring je závodní automobilový okruh německé spolkové země Porýní-Falc, v jehož prospěch bylo v letech 2002 a 2012 přijato několik opatření podpory spočívajících v podstatě v poskytnutí kapitálu, úvěrech, veřejných zárukách, prohlášeních o záměru, podřízení pohledávek, nájemném nižším, než je na trhu obvyklé, placení protiplnění za poskytování služeb a v poskytování příspěvků.
- 2 Tato opatření se týkala nákladů spojených s výstavbou a provozováním zařízení přímo spojených s automobilovým okruhem, zejména tribun, s výstavbou a provozováním zařízení pro podporu cestovního ruchu (volnočasové aktivity, ubytování, akce, obchody, restaurace a hry), jakož i s organizací závodů formule 1.

* Jednací jazyk: němčina.

- 3 Byla poskytnuta zejména spolkovou zemí Porýní-Falc a veřejnými subjekty jí ovládanými, které mají v držení různá zařízení komplexu Nürburgring, a to Nürburgring GmbH (dále jen „NG“), Motorsport Resort Nürburgring GmbH a Congress-und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH.
- 4 Dne 21. března 2012 se Evropská komise rozhodla zahájit formální vyšetřovací řízení proti Spolkové republice Německo týkající se podpor poskytnutých Nürburgring včetně úvěrů, které NG poskytovala svým dceřiným společnostem, mezi nimiž byly žalobkyně, BikeWorld GmbH, dříve BikeWorld Nürburgring Besitz GmbH (dále jen „BWNB“), dále BikeWorld Nürburgring GmbH (dále jen „BWN2“) nebo její právní předchůdci, jako například Bike World Nürburgring GmbH (dále jen „BWN1“).
- 5 Předmětem podnikání společnosti BWN1 bylo obchodování s novými a ojetými motocykly, jakož i podpora motoristické turistiky v regionu Eifel. Společnost BWN1 se v rámci fúze sloučila se společností BWNB s účinností ke dni 6. září 2005. Společnost BWNB následně změnila obchodní firmu na BWN2.
- 6 Společnost NG se podílela postupně nebo současně na základním kapitálu společností BWNB a BWN1, poté BWN2 a žalobkyně. Poskytovala úvěry svým dceřiným společnostem BWN1, BWNB a BWN2 (dále jen „sporné úvěry“).
- 7 Dne 15. května 2007 převedla společnost NG svůj 49% podíl v BWN2 na Norberta Brücknera a Jörga Jovyho. V rámci tohoto převodu byla podle žalobkyně hodnota pohledávek odpovídajících sporným úvěrům odhadnuta na částku nula eur.
- 8 V roce 2008 ukončila společnost BWN2 své obchodní aktivity v Nürburgring.
- 9 Společnost BWN2 následně změnila svou obchodní firmu na obchodní firmu žalobkyně a její sídlo bylo přemístěno do Sankt Ingbert (Německo).
- 10 Po poskytnutí dodatečných podpor Spolkovou republikou Německo zahájila Komise rozhodnutím ze dne 7. srpna 2012 přezkumné řízení.
- 11 Dne 1. října 2014 přijala Komise rozhodnutí (EU) 2016/151 o státní podpoře Německa SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) ve prospěch závodní dráhy Nürburgring (Úř. věst. 2016, L 34, s. 1, dále jen „napadené rozhodnutí“).
- 12 V napadeném rozhodnutí dopěla Komise k závěru, že sporné úvěry vedly k poskytnutí státních podpor, které jsou protiprávní a neslučitelné s vnitřním trhem a které musejí být vráceny.
- 13 V bodě 226 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že žalobkyně je povinna vrátit státní podporu, kterou obdržela sama pod svými dřívějšími obchodními firmami nebo kterou obdrželi její právní předchůdci v rámci sporných úvěrů.
- 14 Dopisem ze dne 5. května 2015 NG požadovala od žalobkyně vrácení částky v celkové výši 4 902 275,29 eura. Dne 10. srpna 2015 podala k Landgericht Saarbrücken (zemský soud v Saarbrückenu, Německo) žalobu znějící na uložení povinnosti žalobkyni vrátit částku ve výši 250 000 eur, kterou obdržela dne 4. dubna 2007 ve formě úvěru v rozporu s čl. 108 odst. 3 a čl. 107 odst. 1 SFEU. Souběžně s tímto řízením NG od žalobkyně požaduje z obdobných důvodů částku ve výši 4 652 200 eur.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 15 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 3. prosince 2015 podala žalobkyně projednávanou žalobu. Věc byla přidělena osmému senátu Tribunálu a byl určen soudce zpravodaj.
- 16 Dne 7. dubna 2016 předložila Komise žalobní odpověď.
- 17 Dne 13. května 2016 vyzval Tribunál v rámci organizačního procesního opatření žalobkyni, aby objasnila vazby, které má ke svému právnímu zástupci Jörgu Jovymu, a aby se vyjádřila k přípustnosti žaloby ve vztahu k čl. 19 třetímu a čtvrtému pododstavci statutu Soudního dvora Evropské unie.
- 18 Dne 30. května 2016 odpověděla žalobkyně, že J. Jovy je jedním z jejích dvou společníků a že vlastní 10 % jejího základního kapitálu, ale že nicméně nehraje žádnou roli při řízení společnosti či jejích financí.
- 19 Dne 19. července 2016 předložila žalobkyně repliku, ve které informovala Tribunál o zahájení likvidace a po zopakování žalobního návrhu na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí požádala o přerušování řízení v projednávané věci na dobu devíti měsíců.
- 20 Dne 22. července 2016 Komise předložila své vyjádření k návrhu na přerušování řízení, v němž dospěla k závěru, že není třeba řízení přerušovat.
- 21 Rozhodnutím ze dne 29. července 2016 předseda osmého senátu Tribunálu zamítl návrh na přerušování řízení.
- 22 Dne 2. září 2016 předložila Komise dupliku.
- 23 Dne 16. září 2016 Komise sdělila, že si nepřeje být vyslechnuta v rámci jednání. Žalobkyně nepředložila ve stanovené lhůtě žádost o vyslechnutí během jednání podle článku 106 jednacího řádu Tribunálu.
- 24 Rozhodnutím předsedy Tribunálu ze dne 12. října 2016 byla projednávaná věc přidělena novému soudci zpravodaji zasedajícímu v prvním senátu.
- 25 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:
- zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí dotýká;
 - odložil vykonatelnost napadeného rozhodnutí až do rozhodnutí Tribunálu o projednávané žalobě.
- 26 Komise navrhuje, aby Tribunál:
- odmítl žalobu jako nepřijatelnou;
 - podpůrně zamítl žalobu jako neopodstatněnou;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

- 27 Podle článku 129 jednacího řádu může Tribunál kdykoli bez návrhu po vyslechnutí hlavních účastníků řízení rozhodnout usnesením s odůvodněním o tom, zda jsou splněny nepominutelné podmínky řízení, mezi něž patří podmínky přípustnosti žaloby (viz usnesení ze dne 27. března 2017, Frank v. Komise, T-603/15, nezveřejněné, EU:T:2017:228, bod 48 a citovaná judikatura).

- 28 Tribunál pokládá projednávanou věc za dostatečně objasněnou písemnostmi ve spisu a vysvětleními podanými účastníky řízení během písemné části řízení, a proto rozhodne, aniž bude pokračovat v řízení.
- 29 Aniž formálně vznesla námitku nepřípustnosti, Komise namítala v žalobní odpovědi a v duplice námitku nepřípustnosti vycházející v podstatě z toho, že tato žaloba nespĺňuje požadavky článků 19 a 21 statutu Soudního dvora Evropské unie, neboť J. Jovy, advokát zastupující žalobkyni, je jedním z jejích dvou společníků, a není na ní tudíž nezávislý.
- 30 Žalobkyně mohla zaujmout stanovisko k této námitce nepřípustnosti ve své odpovědi na organizační procesní opatření Tribunálu (viz výše, bod 17) a v replice. V tomto ohledu žalobkyně v podstatě tvrdila, že její právní zástupce se v okamžiku podání žaloby podílel na žalobkyni pouze potud, že měl v držení 10 % jejího základního kapitálu, avšak že neměl žádnou roli při řízení společnosti či jejích financí a že ji zastupoval pouze jako advokát, a nikoli jako společník.
- 31 Podle ustálené judikatury vyplývá z čl. 19 třetího a čtvrtého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a z čl. 21 prvního pododstavce uvedeného statutu, použitelného na Tribunál na základě čl. 53 prvního pododstavce téhož statutu, a především z použití pojmu „zastoupení“ v čl. 19 třetím pododstavci uvedeného statutu, že jiní účastníci řízení než členské státy, orgány Evropské unie, státy, které jsou stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP) a nejsou členskými státy, jakož i Kontrolní úřad Evropského sdružení volného obchodu uvedený ve zmíněné dohodě nejsou sami oprávněni jednat, ale musejí využít služeb třetí osoby, která musí být oprávněna k výkonu advokacie podle práva některého členského státu nebo jiného státu, který je stranou Dohody o EHP (viz usnesení ze dne 5. prosince 1996, Lopes v. Soudní dvůr, C-174/96 P, EU:C:1996:473, bod 11 a citovaná judikatura, a ze dne 16. září 2015, Calestep v. ECHA, T-89/13, EU:T:2015:711, bod 28 a citovaná judikatura).
- 32 Tento požadavek využití služeb třetí osoby odpovídá koncepci úlohy advokáta v unijním právním řádu, na kterém se zakládá článek 19 statutu Soudního dvora Evropské unie a podle níž je advokát považován za osobu přispívající k výkonu spravedlnosti, jež je povolána poskytnout zcela nezávisle a ve vyšším zájmu spravedlnosti právní pomoc, kterou klient potřebuje (viz usnesení ze dne 5. září 2013, ClientEarth v. Rada, C-573/11 P, nezveřejněné, EU:C:2013:564, bod 11 a citovaná judikatura, a ze dne 16. září 2015, Calestep v. ECHA, T-89/13, EU:T:2015:711, bod 29 a citovaná judikatura). V tomto ohledu je tato koncepce úlohy advokáta v rámci sporů před unijními soudy uplatňována objektivně, a tedy nutně nezávisle na vnitrostátních právních rádech (viz usnesení ze dne 19. listopadu 2009, EREF v. Komise, T-40/08, nezveřejněné, EU:T:2009:455, bod 27 a citovaná judikatura, a ze dne 18. května 2015, Izsák a Dabis v. Komise, T-529/13, nezveřejněné, EU:T:2015:325, bod 17 a citovaná judikatura).
- 33 Podle Soudního dvora spočívá podstata tohoto požadavku v zabránění tomu, aby soukromé subjekty jednaly před soudy samy, aniž by využily prostředníka, a kromě toho v zajištění, aby právnické osoby byly bráněny zástupcem, který je dostatečně nezáujatý ve vztahu k právnické osobě, kterou zastupuje (usnesení ze dne 5. září 2013, ClientEarth v. Rada, C-573/11 P, nezveřejněné, EU:C:2013:564, bod 14, a ze dne 4. prosince 2014, ADR Center v. Komise, C-259/14 P, nezveřejněné, EU:C:2014:2417, bod 25; viz rovněž usnesení ze dne 6. dubna 2017, PITEE v. Komise, C-464/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:291, bod 27 a citovaná judikatura).
- 34 Když se Soudní dvůr věnoval kritériu právní pomoci poskytované „zcela nezávisle“ za účelem definování osobní působnosti ochrany důvěrnosti komunikace mezi advokáty a jejich klienty (rozsudek ze dne 18. května 1982, AM & S Europe v. Komise, 155/79, EU:C:1982:157, bod 24), vymezil takovou pomoc jako právní pomoc poskytovanou advokátem, který je ve vztahu k osobě, která využívá této pomoci, třetí osobou z hlediska struktury, hierarchie a funkce (rozsudek ze dne 17. září 2007, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals v. Komise, T-125/03 a T-253/03, EU:T:2007:287, bod 168), což je identifikace relevantní rovněž v rámci zastupování před unijními soudy [v tomto smyslu viz

usnesení ze dne 9. listopadu 2011, Glaxo Group v. OHIM – Farmodiética (ADVANCE), T-243/11, nezveřejněné, EU:T:2011:649, bod 16]. Kromě toho bylo rozhodnuto, že advokát jednoho účastníka řízení ve smyslu čl. 19 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie nebo nepriviligovaný účastník nemá mít osobní vazbu k dotčené věci nebo být závislý na svém klientovi takovým způsobem, že by riskoval, že nebude schopen plnit svou zásadní roli pomocníka spravedlnosti nejvhodnějším způsobem (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 30. října 2008, Ortega Serrano v. Komise, F-48/08, EU:F:2008:131, nezveřejněné, bod 35). Tribunál konkrétně dospěl k závěru, že hospodářské nebo strukturální vazby, které má zástupce se svým klientem, nesmějí mít za následek záměnu zájmů klienta s osobními zájmy jeho zástupce (usnesení ze dne 6. září 2011, ClientEarth v. Rada, T-452/10, nezveřejněné, EU:T:2011:420, bod 20).

- 35 Požadavek stanovený unijním právem nepriviligovaným účastníkům, aby byli zastoupeni před Tribunálem třetí nezávislou osobou, tedy nelze považovat za požadavek zaměřený výlučně na vyloučení zastoupení zaměstnanci mandanta nebo osobami, které jsou na mandantovi hospodářsky závislé (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 5. září 2013, ClientEarth v. Rada, C-573/11 P, nezveřejněné, EU:C:2013:564, bod 13). Jedná se o obecnější požadavek, jehož dodržení musí být zkoumáno případ od případu.
- 36 V projednávaném případě je třeba zkoumat, zda jsou vazby J. Jovyho na žalobkyni a k projednávané věci slučitelné s požadavky zastupování nepriviligovaných účastníků řízení před unijními soudy.
- 37 Je nesporné, že J. Jovy nabyl od NG 10 % základního kapitálu žalobkyně a je od té doby jedním ze dvou společníků žalobkyně. Kromě toho z bodu 10 žaloby vyplývá, že v rámci transakce, kterou J. Jovy a další společník nabyli základní kapitál žalobkyně, „[b]yly [pohledávky ze sporných] úvěrů [...] oceněny jako nulové a postoupeny jednomu z nových společníků pro nedostatek jiného využití, přičemž uvedený společník se označil za „ochotného postoupit je dále komukoli dalšímu“.
- 38 Osobní vazby advokáta na žalobkyni a k projednávané věci tak byly v okamžiku podání žaloby takové povahy, že existovalo riziko, že nebude mít možnost splnit svou základní úlohu pomocníka spravedlnosti nejvhodnějším způsobem.
- 39 Žalobkyně a její advokát nepředložili žádný důkaz k námitce nepřípustnosti vznesené Komisí nebo k organizačnímu procesnímu opatření Tribunálu, který by umožnil vyloučit existenci takového rizika za okolností daného případu.
- 40 Z bodů 8 a 12 žaloby naopak vyplývá, že v projednávané věci toto riziko nastalo, neboť J. Jovy změnil své postavení a své osobní zájmy jako investor a společník žalobkyně s postavením a zájmy svého klienta. Pro účely zpochybnění vrácení státní podpory, kterou žalobkyně získala protiprávně v rámci sporných úvěrů, totiž tvrdí, že „[s]oučasní společníci žalobkyně nemají absolutně nic společného se společníky nebo vlastníky podílů v době poskytnutí úvěrů“. Na druhé straně tvrdil, že při prodeji podílu společnosti NG na základním kapitálu žalobkyně nebyl důvod zjišťovat legalitu poskytnutí uvedených úvěrů ani dodržení pravidel v oblasti státních podpor, neboť „ve smlouvě o postoupení [uzavřené] s NG tato společnost ujistila [nabyvatele], že nezískala veřejné dotace“. Výjimky, kterých se dovolává, tak byly čistě osobní ve vztahu k J. Jovymu a druhému společníkovi žalobkyně jakožto nabyvatelům podílů na žalobkyni držících společností NG a netýkají se žalobkyně, jejíž podíly byly postoupeny.
- 41 Je tudíž třeba konstatovat, že J. Jovy měl v době podání žaloby osobní vazby na žalobkyni a k této věci, což znamená, že ve smyslu judikatury citované výše v bodě 33 nebyl dostatečně nezáujatý, aby mohl zcela nezávisle zastupovat žalobkyni.
- 42 Z výše uvedeného vyplývá, že jelikož byl návrh na zahájení řízení podepsán J. Jovym v postavení advokáta žalobkyně, nebyla tato žaloba podána v souladu s čl. 19 třetím a čtvrtým pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie a s čl. 51 odst. 1 jednacího řádu.

43 V důsledku toho musí být žaloba odmítnuta jako nepřijatelná.

K nákladům řízení

44 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (první senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se odmítá jako nepřijatelná.**
- 2) **Společnosti BikeWorld GmbH se ukládá náhrada nákladů řízení.**

V Lucemburku dne 20. listopadu 2017.

Vedoucí soudní kanceláře
E. Coulon

Předsedkyně
I. Pelikánová